

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ
Шестопал Наталії Олександрівни
«Фізична терапія осіб із вогнепальними пораненнями вільної верхньої
кінцівки» на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 22 Охорона здоров'я
за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія

У відповідності до п. 11 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, на кафедрі фізичної терапії та ерготерапії Національного університету фізичного виховання і спорту України 28 вересня 2023 року Шестопал Наталією Олександрівною було проведено публічну презентацію наукових результатів дисертації на тему: «Фізична терапія осіб із вогнепальними пораненнями вільної верхньої кінцівки» та її обговорення (науковий керівник – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор Бісмек Олена Василівна).

За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на засіданні кафедри фізичної терапії та ерготерапії було прийнято рішення надати здобувачу Шестопал Наталії Олександрівні позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. Аналіз науково-методичної літератури, присвяченої дослідженню сучасних тенденцій з розробки фізичної терапії осіб після вогнепального поранення верхньої кінцівки, показав, що під час військових подій бойові травми верхньої кінцівки належать до розповсюджених поранень і призводять до втрати великої частини функцій, значно знижуючи незалежність та якість життя поранених. Поранення кінцівок переважають у всіх військових конфліктах, тому що це – одна з найменш захищених анатомічних ділянок. Вони складають у середньому 65 % від усіх пошкоджень. Травматичні ураження верхньої кінцівки та їх негативні наслідки, що полягають у різкому зниженні професійних та соціальних можливостей людини, вимагають пильної уваги фахівців до цієї категорії постраждалих. Попри те, що проблема відновлення таких пацієнтів є вкрай актуальною, наукових досліджень з розробки послідовних заходів фізичної терапії осіб після

вогнепального поранення верхньої кінцівки на сьогодні обмаль. Ці обставини спонукають розвивати нові підходи до лікування та фізичної терапії поранених військових. Подальше вивчення цієї проблеми свідчить про необхідність розробки, наукового обґрунтування й доведення ефективності алгоритму фізичної терапії, заснованого на використанні раціональних засобів і методів відновлення осіб з вогнепальними пораненнями вільної верхньої кінцівки, заснованого на застосуванні сучасної моделі Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що дозволить пришвидшити результативність відновлення функцій та діяльності верхньої кінцівки поранених, їх професійно-соціальну адаптацію. Представлена до розгляду дисертаційна робота Шестопап Наталії Олександрівни спрямована на теоретичне та практичне вирішення викладених вище проблем.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано на кафедрі фізичної терапії та ерготерапії Національного університету фізичного виховання і спорту України відповідно до Плану Науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016–2020 рр. за темою 4.8. «Організаційні та методичні особливості фізичної реабілітації осіб з вогнепальними та мінно-вибуховими ураженнями» (номер державної реєстрації 0116U001667) та Плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021–2025 рр. за темою 4.2 «Відновлення функціональних можливостей, діяльності та участі осіб різних нозологічних, професійних та вікових груп засобами фізичної терапії» (номер державної реєстрації 0121U107926). Автор – співвиконавець тем. Внесок здобувача полягає в обґрунтуванні, побудові та апробації алгоритму заходів фізичної терапії осіб із вогнепальними пораненнями вільної верхньої кінцівки, а також в проведенні реабілітаційних заходів в клініці реабілітації, професійної патології та нетрадиційних методів лікування Ірпінського військового госпіталю.

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що в роботі:

- вперше на підставі показників, що характеризують порушення функціонального стану, якості життя й обмеження у соціальній та професійній діяльності військовослужбовців, розроблено та науково обґрунтовано алгоритм застосування заходів фізичної терапії в осіб з вогнепальними пораненнями вільної верхньої кінцівки, що ґрунтується на базових принципах Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я;

- вперше в межах розробленого алгоритму впроваджена програма фізичної терапії осіб з вогнепальними пораненнями вільної верхньої кінцівки з урахуванням локалізації травми, яка включала комплексний підхід щодо

застосування реабілітаційних заходів, зокрема рухової активності цілеспрямованих дій з моделюванням ситуацій, бімануальної терапії, терапевтичних вправ у воді, позиціонування, лікувального масажу, постізометричної релаксації та спеціальних тренажерів, спрямованих на відновлення навичок повсякденного життя і діяльності, пов'язаної з виконанням обов'язків військовослужбовця;

- вперше отримано дані про специфіку відновлення якості життя військовослужбовців з пораненнями верхньої кінцівки з урахуванням особливостей професійної діяльності, психоемоційного стану та соціальної активності;

- уточнено та конкретизовано набір категорій та методів обстеження в осіб з вогнепальними пораненнями вільної верхньої кінцівки відповідно до доменів Міжнародної класифікації функціонування, інвалідності та здоров'я та на підставі аналізу щоденної діяльності та потреб військовослужбовців;

- доповнено та розширено дані щодо позитивного впливу сучасних заходів фізичної терапії в осіб з пораненнями верхньої кінцівки на ефективне відновлення стану військовослужбовців, швидке повернення їх працездатності, готовності до виконання та досягнення військових цілей під час бойових дій;

- дістали подальшого розвитку знання щодо застосування біопсихосоціального підходу в організації реабілітаційного процесу військовослужбовців із вогнепальними пораненнями вільної верхньої кінцівки;

- поглиблено дані про вплив психоемоційного стану на відновлення фізичної, соціальної активності та професійної діяльності військовослужбовців після поранення верхньої кінцівки.

Практичне значення отриманих результатів. Застосування алгоритму заходів фізичної терапії сприяло відновленню маніпулятивної функції вільної верхньої кінцівки, відновленню функціональної незалежності та покращенню якості життя військовослужбовців із вогнепальними пораненнями вільної верхньої кінцівки. Результати дослідження ефективності розробленого алгоритму фізичної терапії свідчать про можливість його застосування в спеціалізованих лікувальних установах, реабілітаційно-оздоровчих, санаторних закладах, зокрема, технологія реабілітаційного втручання, яка розроблена в межах запропонованого алгоритму, впроваджена в практику роботи клініки реабілітації, професійної патології та нетрадиційних методів лікування Ірпінського військового госпіталю. Крім того, отримані результати використовуються в лекційному матеріалі, практичних і семінарських заняттях з навчальних дисциплін «Клінічний реабілітаційний менеджмент при порушеннях діяльності опорно-рухового апарату», а також «Фізична терапія та ерготерапія при травмах та захворюваннях опорно-рухового апарату» для

здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра за відповідним напрямом, а також до підготовки об'єктивного структурованого клінічного іспиту (ОСКІ) для студентів спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» Національного університету фізичного виховання і спорту України.

Теоретичне значення отриманих результатів. Отримані в роботі результати дозволяють систематизувати масив наукової і науково-методичної інформації, розширити існуючі уявлення щодо застосування засобів фізичної терапії не тільки для відновлення здоров'я військовослужбовців з наслідками поранень верхньої кінцівки, а і якнайшвидшого повернення їх працездатності й бойової готовності до виконання військових завдань під час бойових дій.

Представлений у дисертаційній роботі системний підхід до поставленої проблеми може стати методичною основою для подальшої розробки проблематики із деталізацією теоретичних положень і результатів досліджень для впровадження у навчальний процес і науково-дослідну роботу в спеціалізованих закладах вищої освіти.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені у дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Розв'язання поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу взаємозв'язаних сучасних валідних методів дослідження.

Отримані результати дослідження базуються на достатньому фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків. Ступінь вірогідності отриманих кількісних даних забезпечений значним обсягом дослідження, кількістю випробовуваних, отриманими цифровими даними, використанням у роботі сучасних методів дослідження та застосуванням адекватних методів математичного опрацювання матеріалів.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковано в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових працях зі співавторами та без дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати. Наукові результати дисертації висвітлені в 15 наукових публікаціях: 2 статті у наукових виданнях з переліку наукових фахових видань України, 2 статті у періодичному науковому виданні Румунії, проіндексованому в базі даних Scopus (Q3, Q2); 1 стаття у періодичному науковому виданні

Словаччини, проіндексованому в базі даних Scopus (Q4); 10 публікацій апробаційного характеру.

Апробація результатів дисертації. Матеріали дисертаційного дослідження оприлюднені на: XI, XII, XIV Міжнародних конференціях молодих учених «Молодь та олімпійський рух» (Київ, 2018, 2019, 2021), II Міжнародній науково-практичній конференції «Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших служб на шляху євроатлантичної інтеграції України» (Київ, 2019), Міжнародній науково-практичній конференції «Фізичне виховання, спорт та фізична реабілітація: проблеми і перспективи розвитку». (Київ, 2021), XI Міжнародній науково-методичній конференції «Сучасні технології в галузі фізичного виховання, спорту, фізичної терапії та ерготерапії» (Харків, 2021), Міжнародній конференції «Physiotherapy and health» (Trencin, Slovakia, 2021), Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Місце і роль фізичної терапії у сучасній системі охорони здоров'я» (Чернівці, 2022), Міжнародній науковій конференції з фізичного виховання та спорту «Розвиток фізичної культури та спорту в умовах воєнного стану» (Ченстохова, Республіка Польща, 2022), Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми фізичної культури, спорту та фізичної реабілітації на сучасному етапі розвитку держави» (Київ, 2022), IV науково-практичній internet-конференції з міжнародною участю «Сучасні тенденції спрямовані на збереження здоров'я людини» (Харків, 2023), Міжнародних науково-практичних конференціях та круглих столах кафедри фізичної терапії та ерготерапії (2018–2023).

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та завдання дослідження було сформульовано із науковим керівником. Автором самостійно проаналізовано літературні посилання та передовий досвід. Також здобувач самостійно виконував розробку алгоритму заходів фізичної терапії осіб з вогнепальними пораненнями вільної верхньої кінцівки, спрямований на максимально швидке відновлення її функцій, покращення якості життя та повернення військовослужбовців до соціально-професійної діяльності. Усі розділи власних досліджень, висновки та аналіз отриманих результатів дисертації оформлені автором самостійно. Здобувачем сформульовано висновки, які повністю відповідають поставленим завданням. Дисертантом підготовлено матеріали для наукових публікацій та для впровадження наукових розробок у практику.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію викладено грамотною українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають

вимогам МОН України. Побудова логічна. Адекватно використано наукові терміни. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу, представленого в розділах.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота Шестопап Наталії Олександрівни на тему: «Фізична терапія осіб із вогнепальними пораненнями вільної верхньої кінцівки» є завершеним науковим дослідженням і за змістом повністю відповідає спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія.

Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію Шестопап Наталії Олександрівни «Фізична терапія осіб із вогнепальними пораненнями вільної верхньої кінцівки» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих зі співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, являє собою повністю завершену наукову працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну, практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, нове розв'язання актуального наукового завдання стосовно розробки ефективного алгоритму прийняття професійних рішень і складання програм фізичної терапії у контексті біопсихосоціального підходу на основі Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, адекватна поставленій меті та містить висновки, які відповідають завданням. Було проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченим пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу Шестопап Наталії Олександрівни ступеня доктора філософії з галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія.

Комісія рекомендує ректору НУФВСУ утворити спеціалізовану вчену раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації Шестопап Наталії Олександрівни з метою присудження їй ступеня доктора філософії у такому складі:

голова спеціалізованої вченої ради: Лазарєва Олена Борисівна, доктор наук з

фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Дерка Тетяна Григорівна, доктор педагогічних наук, професор, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Ніканоров Олексій Костянтинович, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, професор кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету фізичного виховання і спорту України;

опонент: Борзих Наталя Олександрівна, доктор медичних наук, доцент, завідувач відділу реабілітації Державної установи «Інститут травматології та ортопедії НАМН України»;

опонент: Бур'янов Олександр Анатолійович, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри травматології та ортопедії Національного медичного університету імені Олександра Богомольця.

Висновок підготувала комісія у складі:

Д.фіз.вих., професор

Д.фіз.вих., професор

Д.пед.наук, професор

Голова засідання,
к.фіз.вих., доцент

О. Б. Лазарева

О. К. Ніканоров

Т. Г. Дерка

А. С. Бойко

Підписи Лазаревої О. Б., Ніканорова О. К., Дерки Т. Г., Бойко А. С. засвідчую

Угодамишк відділу кадрів Університету фізичного виховання і спорту України

